

отъ два раскрача не може да се распознае човѣкъ; а нѣкои частици отъ пепелъ тѣ се разнасятъ нѣкой пѣть до 2 хил. версти (около 300 ч.). Освѣнъ това, изригването става съ голѣма грѣмотѣвица и съ свѣткавици, които расичатъ стѣлпѣтъ на различна посока. Пукотъ тѣ на изригването се чуе 250 часа далече. Между това, пара та, што излиза отъ душникъ тѣ, стѣс-тява се на капки и се обрѣшта на силенъ дѣждь. Тоя дѣждь, като се смиса съ пепелъ тѣ и съ другити вѣщества, пада по отлосити на планинити, та прави голѣми потоци тиня, която скоро стоплова околностъ та. Отъ тия потоци нѣкой пѣть загиноватъ цѣли градове. Между това въ яма та на вулканъ тѣ малко по малко се издига растопеното вѣщество отъ огнѣтъ, напѣлнова душникъ тѣ на вулканъ тѣ и, ако не е високъ вулканъ тѣ, то прѣлива отъ душникъ тѣ, та тече по нанадолниште то на планината по различна посока; ако ли вулканъ тѣ е много високъ, растопеното вѣщество или се разлива прѣвъ пукнатини ти отъ странити на вулчакъ тѣ или пакъ кѣлкоти въ съштитъ душникъ, и тогава поврѣхнината му се покрива съ една пѣна, която се вика *пемза*. Кога се изригва лава та, придружава се съ една задушна смрадъ. Така и пемзата се исхвѣрля отъ вулканъ тѣ заедно съ пара и съ пепелъ. Еднажъ се исхвѣрлило толкова много пемза, штото покрила едно доста голѣмо пространство отъ морето, близу до което било изригването на вулканъ тѣ; и го покрила толкова гѣсто, што корабие ти едва могли да плуватъ. Лавата, што истича отъ душникъ тѣ, бива твѣрдѣ много. Ставали са потоци 80 версти (12 ч.) дълги, 30 широки (4 ч.) и до 100 лакте дълбоки. Теченіето на лава та бива различно: тя най-напрѣдъ тече доста бързо, нѣкой пѣть за 2 минути изминова 400 лакте мѣсто; дѣто ште рече, много пѣ-скоро отъ човѣшко то ходение; нѣ колкото повече се отдалѣчава отъ изворъ тѣ, толкова повече теченіето ѝ става пѣ-слабо, заштото поврѣхнината на лава та скоро истинова, и се смезрова, та на нея се образова твѣрда кора, подъ която лава та все пакъ си тече: отъ това кората се набрѣчква, троши се на кѣсове; кѣсове ти се натруповатъ единъ възъ други и т. н. Нѣ уобшто всичкото вѣщество на лава та истинова много полека; нѣкой пѣть истинованіето трае нѣколко години. Това бавно истинованіе на лава та доказва нейна та прѣголѣма горештина въ врѣме то на изригваніето. Че тя е толкова много горешта, показова го това, че потоцити на лава та са растопявали стѣклени, мѣдни и сребрни нѣшта. Изригваніето на вулканъ тѣ трае различно врѣме: нѣкой пѣть изригваніето трае нѣколко мѣсеца безъ да прѣстане.

Раздѣление на земната поврѣхнина на суша и на вода. Раздѣление на сушата. Поврѣхнината на земното кѣлбо е раз-